

El nou discurs faller

Elles i ells són noms claus en l'escena social de la ciutat. I, ves per on, molts d'ells aguanten aquests dies a València.
¿Les falles, la mar de bé ja?

Marta Castells

Cada any són menys els valencians no-fallers disposats a reconèixer en públic que detesten les falles. Molts dels fallerofòbics que fugien autopista enllà en sentir petard o que es tancaven a pany i clau en dividir la primera fallera, s'omplin ara la boca de «mediterraneïtat», «sentit lúdic», «sana obscenitat» i «desinhibició popular» en parlar de festes i monuments fallers. La nova raça mutant de fallerofílics és, doncs, senyal que alguna cosa s'ha mogut, en els darrers anys, en la fins fa poc paralítica festa valenciana.

Però atenció: és senyal, sobretot, que un nou discurs s'ha posat de moda. Felicitment o no, Vicentetes de Favara, «mogudes» institucionals i «agjornamentosos» d'una imatge ja caduca en són els responsables. Les Falles, segons molts dels antics detractors —minoritaris però ben significatius— estan ara «la mar de bé». Caldrà seguir, però, filant prim: és molt el que resta encara per eliminar-ne, i sobretot, per afegir-hi, per tal que les Falles siguin —o tornen a ser, si és que alguna vegada ho foren— una veritable festa popular.

Mentrestant, un grapat de valencians expliquen què faran aquests dies. Entre ells, hi ha de tot: «resistents», «conversos» i enamorats de tota la vida. Són, només, possibilitats. N'hi ha moltes més.

Josevi Plaza, amo de La Marxa, un dels més freqüentats caus noctàmbuls de la modernitat local, prepara unes festes especials per als dies de Falles: «La Marxa crema» o «Arde la Marxa», es diran. No tindrà, doncs, gran capacitat de maniobra. «Cada nit procuraré anar al castell de focs, però serà només cosa d'anar al castell a La Marxa, i de La Marxa al castell... i, a banda d'això, veuré l'ofrena de flors i la crema d'alguna falla, que això no m'ho puc perdre». Plaza fou durant vuit anys, en la més tendra infància, president de la falla infantil de la plaça de Lope de Vega, que ja és *pedigree* fallera. «Som molt fallers, a casa; fins i tot tinc premis, com el bunyol d'argent, i coses d'aquestes. És que a mi m'encanta».

Una altra de les que gaudeixen de les Falles és **Anna Senent**, periodista i directora de *La Ciutat*, la revista de l'Ajuntament. Tot i que a casa seua no són tradicionalment fallers, com els Plaza, ella mostra una perversa afició als petards i la pólvora. Les mascletades, les veurà des de la millor perspectiva: el balcó de l'Ajuntament, però pensa barrejar-se entre la multitud a l'hora de ballar en les revetes de carter i de menjar bunyols, «encara que siguin oliosos». El seu amor per les Falles, però, podria tenir un límit: «no suportaria que em posassen al costat de la finestra un d'aquests altaveus que emeten música tot el dia, sense parar».

Mike Beltran, el dibuixant de còmics, és un dels damnificats pels altaveus fallers i les «despertades» matineses. «No resistesc que em desperten a les vuit del matí amb petards i, després, em posen mil vegades l'«Himno» per l'altaveu que tinc al costat de la finestra. Per això, cada any, quan s'acosten les Falles, procure fugir pel camí més ràpid. Ja he provat a reclamar al casal del barri, però crec que des d'aleshores no sóc precisament l'ídol dels fallers...».

Ferran Torrent, l'escriptor, és un altre dels que fugen. «Anar a qualsevol lloc serà millor que quedar-se ací», diu. «Les falles estan militaritzades, són fatxorres i poc participatives. Jo, quan tinc visites de fora aquests dies, els deixo el pis i fot el camp... ja s'ho faran, amb les despertades i les musiquetes». Malgrat tot, ha promès fer de mantenidor en la presentació de la falla de Mollet del Vallès.

A diferència del tigre de Sedaví, la presidenta d'Unicef-València i exconsellera de Turisme en l'ens preautonòmic, **Mayren Beneyto**, assegura que viu les Falles «intensament». Aquesta senyora, un dels escassos exemplars de la *jet-set* local, té el programa de festes ben definit: «Comence amb les mascletades, i durant aquests dies tinc el costum de menjar molt d'arròs. És que sempre vénen molts convidats a casa, en falles. A la vesprada vaig als bous i, després, m'acoste als casalets, prenc xocolata amb bunyols... no com aquests altres, tu ja saps qui són, que se'n van fora.

També faig això tan bonic de vestir-me de «huertana» un dia, i vaig a l'ofrena, a vegades amb la falla del meu barri, la de Gravador Esteve, a vegades amb la comissió de la falla Cadis-Dénia, de la qual sóc presidenta d'Honor».

No la pentinaran, en tot cas, els perruquers **Daniel i Teresa Gabesco**, una de les parelles d'estilistes més prestigioses de la ciutat. «Fa tretze anys que ens vam posar per norma no pentinar falleres, si no és que es tracta d'un compromís ineludible. No és per res, però pensem que hi ha persones que, sense ser professionals, tenen aquesta gràcia especial que cal per fer aquests pentinats tan artístics... Durant les Falles continuem treballant, però, i amb més faena que mai, perquè molta gent té convidats, o va a festes, i necessita venir més sovint a pentinar-se». Així, Da-

Mayren Beneyto, Mike Beltran, el jutge Cremades, Josevi Plaza i la Charpa.

lles, passejar-los per la ciutat, anar a prendre xocolata amb bunyols... Però a mi no m'agraden massa, les falles. M'estime més agafar els llibres, la guitarra i fer cap a l'apartament, a passar uns dies de tranquil·litat, si és que no tinc cap guàrdia».

I a Gandia, també, se'n va la Charpa, galerista moderna i famosa que enguany, amb un «nasciturus» en camí, aguanta menys que mai les multituds i els petards. «No són les falles en si allò que em molesta», matisa, «és el mogolló». Dijous que ve inaugura, però, una exposició col·lectiva a València amb obres de Sicília, l'escultor Juan Muñoz, Broto, Reig, Romero, Evaristo Navarro i alguns més dels seus habituals. «Però els dies que puga tancar la galeria, me'n vaig a prendre el sol».

Carme Dolz, locutora d'Aitana i ex-fallera major de la ciutat, podria passar les falles al llit, en una clínica de maternitat. El seu «nasciturus» arribarà qualsevol dia a partir del 17 de març; així, és possible que haja de veure per televisió la «crema», tot recordant la nit, no massa llunyana, en què en fou protagonista.

Sense part a la vista, però en plena gestació d'una futura novel·la, també l'escriptor Alfons Cervera veurà la nit de foc en la tele, des del pis que el seu amic Víctor Claudín té a la plaça de San Ildefonso, al madrileny barri de Malasaña. «Allí treballo amb molta tranquil·litat, i ara necessite ultimar l'argument de la novel·la, aprofitant els dies de vacances. No és que no m'agraden les falles, d'uns anys ençà he après a fruit-ne... però els dos últims anys els he passat ací, i em fa falta treballar en calma».

niel i Teresa veuran les mascletades des de la finestra, i, com a màxim, s'acostaran per la nit a algun castell. «Som molt casolans, nosaltres».

També Xemi Baviera, l'amo de la Venta de l'Home, un dels restaurants valencians més coneguts, a la carretera de Bunyol, passarà les falles treballant. «Jo no puc ni anar a València, aquests dies. Ve molta gent forastera, i a nosaltres ens interessa demostrar que la cuina valenciana funciona, molt més enllà de la paella. Aquest any, precisament, tenim un plat que ve a ser com una falla: una illa de carabassí amb rovellons, amb carlota dins..., bé, i dotze o tretze tipus d'amanides, molta cuina de verdures, com l'albergínia amb formatge i maduixa, o espinacs amb col llombarda i bresquilla... és obvi que no tindrè temps d'anar a la ciutat: ara bé, si no estàs integrat en una

comissió, el cert és que tampoc no pots participar activament en la festa».

Un altre personatge que no podrà gaudir massa de la festa és Andrés García Reche, el nou conseller d'Indústria, Comerç i Turisme de la Generalitat. Tot just acaba d'instal·lar-se a l'honorable butaca i s'ha trobat, ja, amb milers de papers sobre la taula. «Aniré un cap de setmana a Benicàssim, supose, però no sense visitar abans unes quantes falles —la Conselleria col·labora amb un programa d'Artesania— i, imagine, complir amb uns quants actes oficials».

També a la costa, concretament a Gandia, anirà un d'aquests caps de setmana el jutge d'Instrucció Joan Baptista Cremades, fill de Bellreguard i gironí per via marital. «Vénen familiars de Girona, aquests dies; així, hauré d'ensenyar-los això de València en fa-

